

KESKKONNAMINISTEERIUM

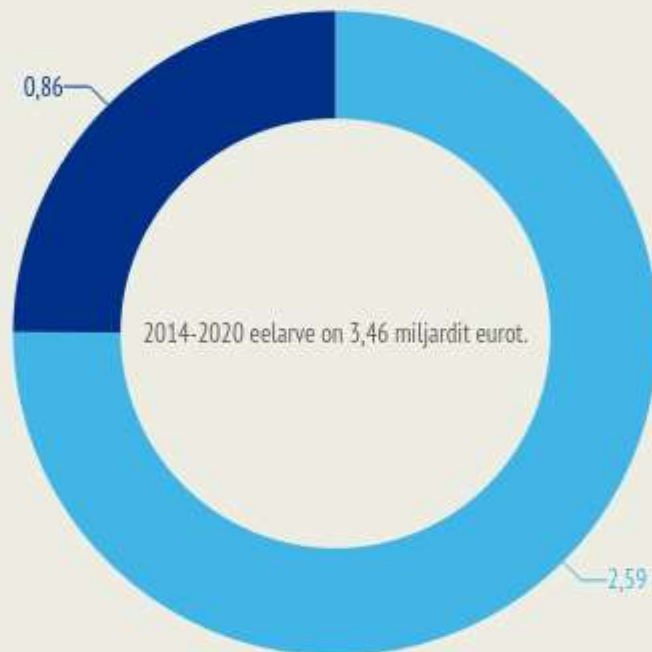
LIFE programmi ressursitõhususe valdkond

Jaana Merisaar

Keskkonnaministeerium / Projektijuht / LIFE NCP

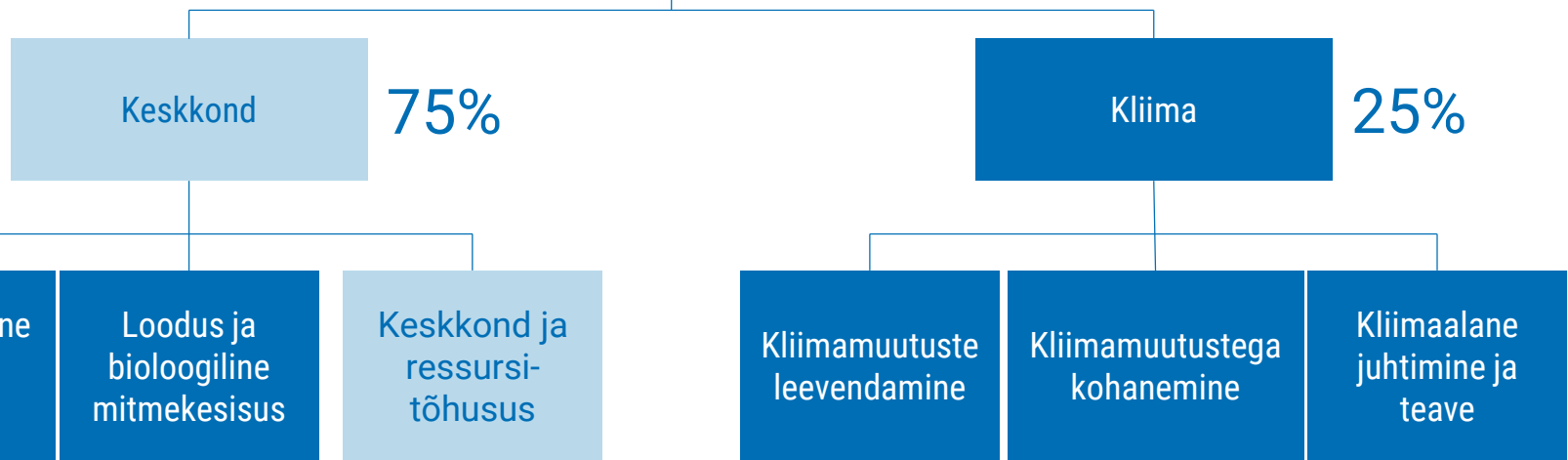
10.04.2019

LIFE programm on jaotatud kaheks alprogrammiks - keskkond ja kliimameede.

- Keskkonna alprogramm mld eurot
- Kliimameetme alprogramm mld eurot

* Vähemalt 55% keskkonna alprogrammile eraldatud eelarvevahenditest suunatakse looduse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse projektidele.

Keskkonna allprogrammi kuulub kolm prioriteetvaldkonda

- **Keskkond ja ressursitõhusus**

Keskkonna ja ressursitõhususe prioriteetvaldkonda kuulub keskkonnaprobleemidele lähenemisviiside, parimate praktikate, lahenduste ja integreeritud lähenemisviiside väljatöötamine, katsetamine ja demonstreerimine koos vastava teadmibaasi täiustamisega.

- **Loodus ja bioloogiline mitmekesisus**

Looduse ja bioloogilise mitmekesisuse prioriteetvaldkonda kuulub looduse ja bioloogilise mitmekesisuse poliitika ja seadusandluse arendamise ja rakendamise suhtes parimate tavade, lahenduste ja integreeritud lähenemisviiside väljatöötamine, katsetamine ja demonstreerimine koos vastava teadmibaasi täiustamisega.

- **Keskkonnavalade juhtimine ja teave**

Keskkonnavalade juhtimise ja teabe prioriteetvaldkonda kuulub keskkonnavalade teadlikkuse tõstmine, keskkonnavalade edastamise, haldamise ja levitamise toetamine ning parema keskkonnavalade edendamise huvigruppide laialdasema kaasamisega.

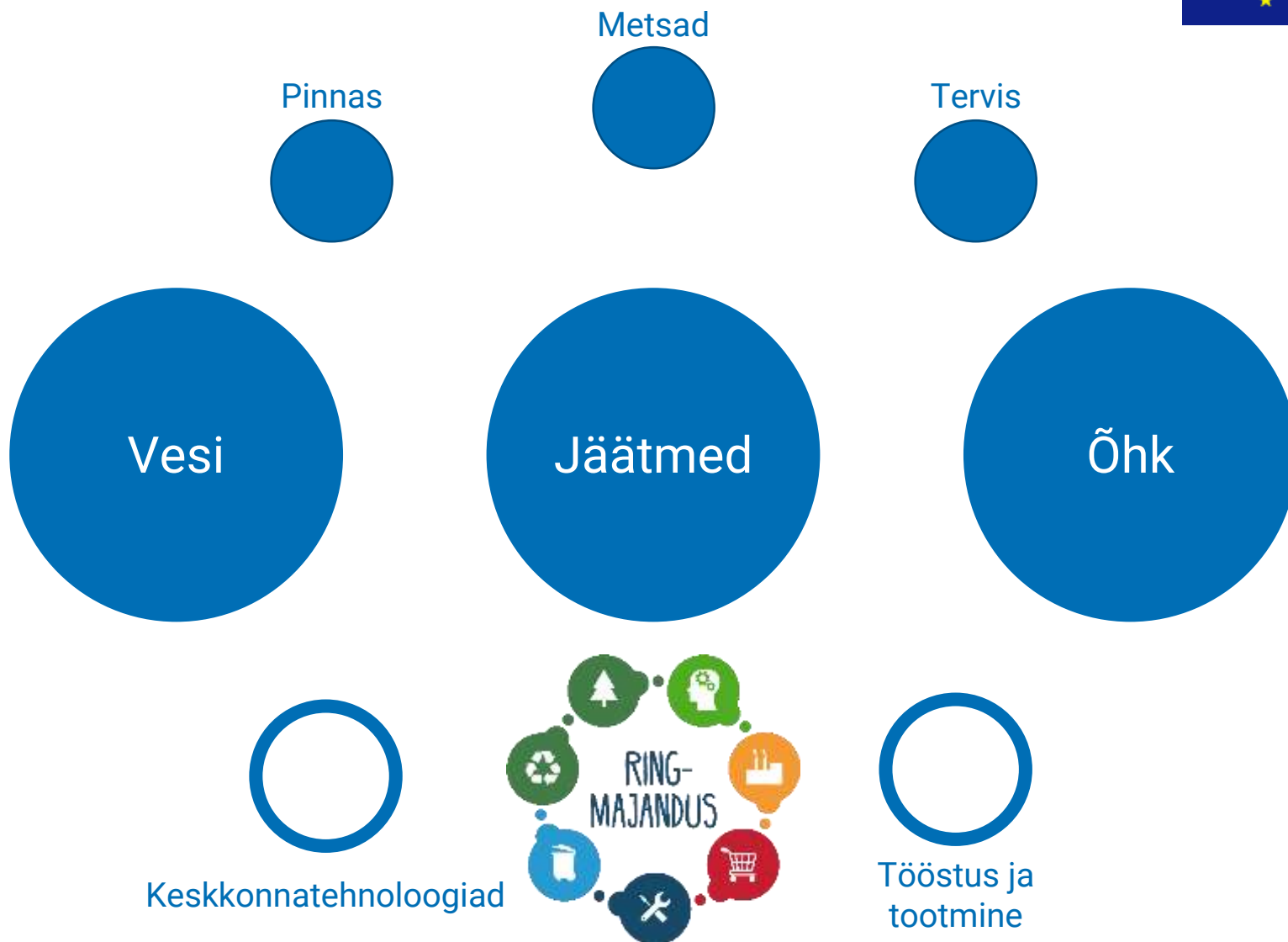

Keskkonna ja ressursitõhususe prioriteetne valdkond

Prioriteetse valdkonna fookus

- Töötada välja, katsetada ja tutvustada keskkonnaprobleemide puhul sobilikke poliitika- või juhtimiskäsitusi, parimaid tavasid ja lahendusi (sh uuenduslike tehnoloogiate väljatöötamine ja esitlemine), võttes arvesse keskkonna ja tervise vahelisi seoseid ning toetades ressursitõhusa Euroopa tegevuskava;
- Toetada ühtsete lähenemisviiside kasutamist, väljatöötamist, katsetamist ja tutvustamist EL keskkonnapoliitika ja keskkonnavalaste õigusaktide kohaste kavade ja programmide rakendamiseks;
- Parandada alustadmisi EL keskkonnapoliitika ja keskkonnavalaste õigusaktide väljatöötamiseks, rakendamiseks, hindamiseks, järelvalveks ja kontrollimiseks.

Jäätme valdkonna eelistatud teemad

- Meetodite rakendamine **jäätmete käitlemiseks** (liigiti kogumine, sorteerimine ja ringlussevõtt) saartel, kus on alla 250 000 elaniku.
- Selliste **innovaatiliste lahenduste** rakendamine, milles keskendutakse ühele järgmistest tegevusvaldkondadest:
 - **elektri- ja elektroonikaseadmete romude ja/või patareide ja akude** liigiti kogumine ja ringlussevõtt või lihtsalt nende ringlussevõtt;
 - **romusõidukite** lammutamine ja ringlussevõtt;
 - ehitiste või hoonete **valikuline lammutamine**, mille tulemusel saadakse lisandväärtusega ringlussevõetavaid materjale või tooteid;
 - **plasti** sorteerimine ja lisandväärtusega ringlussevõtt;
 - **biojätmete** liigiti kogumine ja ringlussevõtt ja/või
 - **kriitilise tähtsusega toorainete taaskasutamiseks komposiitmaterjalide** ringlussevõtt.
- **Jäätmetes leiduvate ohtlike ainete kindlakstegemine ja eraldamine**, et võimaldada käideldud jäätmete lisandväärtusega ringlussevõttu ja ohtlike ainete ohutut kõrvaldamist projekti raames.

Ressursitõhusus ringmajandus, mullad ja metsad

- **Ringmajanduse** põhimõtete rakendamine
 - Jäätmete kasutamine teistes tööstusharudes (nt ökodisain, materjalide taastamine, ümbertöötlemine, korduskasutamine, innovaatilised tagasivõtmise ja kogumise süsteemid jmt).
 - Uute ärimudelite rakendamine väikestes- ja keskmise suurusega ettevõtetes
 - **Keskkonnahoidlikud riigihanked** jmt
- Mulla parem majandamine (erosiooni vähendamine, saastumise vältimine, süsinikurikka mulla kaitsmine /taastamine)
- Euroopa **metsatulekahjude** teabesüsteemi tugevdamine
- **Metsade jätkusuutlik majandamine** (seoses rahvastikum muutustest tulenevate ohtude suhtes)

Katseprojektid

Pilot projects

Projektid, mille raames kasutatakse **tehnikat või meetodit**, mida ei ole varem või mujal kasutatud või katsetatud, ning mis pakuvad olemasolevate **parimate tavadega võrreldes** potentsiaalseid **keskkonna või kliimaga seotud eeliseid** ja mida saab hiljem sarnastes olukordades **laiemalt rakendada**;

Näidisprojektid

Demonstration projects

Projektid, mille raames võetakse kasutusele, katsetatakse, hinnatakse ja levitatakse **meetmeid, meetodikaid või käsitlusi**, mis on projekti konkreetses kontekstis, näiteks geograafilises, ökoloogilises, sotsiaalmajanduslikus kontekstis, **uued või tundmatud** ja mida võiks sarnastes olukordades **kasutada mujalgi**;

2019 ajakava

- 4. aprill 2019**

Taotlusvoorude avamine

- 17. juuni 2019**

Kontseptsiooni esitamise tähtaeg

- Oktoober 2019**

Kontseptsiooni tagasiside, teavitamine

- 11. veebruar 2020**

Täistaotluse esitamise tähtaeg

- Mai 2020 * eeldatav**

Täistaotluse tagasiside, teavitamine

- Juuni 2020**

Toetuslepingute allkirjastamine

Taotlemine

Struktuur (kontseptsioon)

- Inglise keeles!

Administratiiv vormid (A vormid)

- Vorm A1 – Projekti üldteave
- Vorm A2 – Koordineeriv toetusesaaja

Projekti lühikirjeldus (B vormid)

- Vorm B1 – Projekti kokkuvõtlik kirjeldus
- Vorm B2 – (lühendatud võrreldes teise etapiga) – Projekti üldine iseloom
- Vorm B3 – (lühendatud võrreldes teise etapiga) – ELi lisaväärtus

Finantsvormid

- Vorm R1 – Projekti eelarve

Projekti eelarve (kontseptsioon)

Taotlejad peavad esitama indikatiivse projekti eelarve kulukategooriate kaupa:

1. Otsesed personalikulud

2. Reisi- ja elamiskulud

3. Välisabi

4. Kestvuskaubad

a) Taristu – mitte üle 500 000 €!

b) Seadmed

c) Prototüüp

5. *Maa – ei ole Keskkonna ja Ressursitõhususe prioriteetses suunas abikõlblik*

6. Tarbekaubad

7. Muud kulud

8. Üldkulud

Hindamine

Hindamine (täistaotlus)

Hindamiskriteerium	Minimaalne skoor	Maksimaalne skoor
Sisu ja finantskvaliteet		
1. Tehniline selgus ja kvaliteet	10	20
2. Rahaline selgus ja kvaliteet	10	20
EL lisaväärtus		
3. Millisel määral ja kui hästi projekt panustab LIFE-i keskkonna alamprogrammi prioriteetidesse	10	20
4. Jätkusuutlikkus (korratavus, ülekantavas)	8	15
Minimaalne nõutav skoor	50	
Boonuspunktid		
5. Panustamine prioriteetvaldkondadesse		0 või 5 või 10
6. Sünergia		15
Maksimaalne skoor		100

Edukas LIFE projekt

- Kõrgendatud tähelepanu projektidele, mis on peaaegu valmis turule minema;
- Selge strateegia defineerimine, mis aitab säilitada projekti tulemusi pärast selle lõppu ja kohustuslike tulemuste lisamine;
- Selge strateegia defineerimine, mis tagab projekti tulemuste korratavuse ja ülekandmise ning kohustuslike korratavuse ja ülekandmise plaani lisamine;
- Rohkem tähelepanu tehnilisele valmisolekule, uuenduslikkusele, projekti suurusele ja keskkonna kasu kvantifitseerimisele;
- Projektide puhul, mis on peaaegu valmis turule minema, on kohustuslik äriplaani arendamine;
- Projektide puhul, mis on peaaegu valmis turule minema, on vaja näidata turu tundmist.

Edukas LIFE projekt

Kommunikatsioon, korratavus, ülekantavus.
Mis saab pärast projekti?

Näiteid LIFE projektidest

ECOMAN projekt

- Ökoloogiliselt ja majanduslikult kasumlik 100% fermentatsiooni kontseptsioon, sigade sõnniku täiustatud oksüdatsioon ja ultrafiltreerimine
- Projekti kestvus: 15/01/2005– 15/07/2007
- Kahjuks projekt ebaõnnestus, kuna saaduste (biogaasi, soojuse, vee ja bioväetiste) kogused ei olnud vastavad ootustele ning seetõttu projekt lõpetati.

Projekti eesmärgiks oli katsetada uuenduslikku tehnoloogilist lahendust sea sõnniku lagundamiseks, mille saadused on biogaas, vesi ja väiksemates kogustes tahke bioloogiline väetis.

Koguelarve: 3 490 912 €
LIFE: 564 648 € (16.17%)

LIFE FFPE

- Teadlikkuse tõstmine metsatulekahjude osas ja päästjate metsatulekahju alane treenimine
- Metsad moodustavad ligikaudu 37% kogu Euroopa territooriumist ja on elupaigaks väga paljudele erinevatele liikidele. Siiski on Euroopas ligi 45,000 metsatulekahju iga aasta.
- Projekti kestvus: 1/01/2010– 31/12/2012

Projekti eesmärk oli tõsta teadlikkust, kuidas mõjutavad hooletusest tekkinud metsatulekahjud bioloogilist mitmekesisust ja kaitsta seeläbi loodust.

Kogueelarve: 300,432 €

LIFE: 150 178 € (50%)

OSAMAT projekt

- Põlevkivituha rakendamise võimaluste uurimine tee-ehituses
- Pärast põlevkivi põletamist jääb põlevkivi mahust alles 45-48% põlevkivituhana. Kõrge tuhasuse tõttu toodetakse aastas 5-7 miljonit tonni põlevkivituhka.
- Projekti kestvus: 1/09/2010– 15/08/2016

Projekti eesmärgiks oli katsetada põlevkivituhka teede ehitusmaterjalina looduslikes tingimustes kahes pilootlõigus kaasaegsete teede ehitustehnoloogiate abil.

Kogueelarve: 2 379 280 €

LIFE: 1 142 490 € (48,1%)

POLYMIX projekt

- Plastjätme kasutamine asfaldi segudes.
- Loodi ja hinnati mitu asfaldi segu, mis sisaldasid polümeeride jätmeid.
- LIFE Environment and Information Best Projects 2015.

Mitmetes riikides toodetakse väga väike protsent polümeere ümber. Vajadus on innovaatiliste lahenduste järele, et vältida plasti kogunemist prügilatesse. Nende kasutamine teekattematerjalides väärindab neid ja hoiab vana plasti ringluses.

GREEN SINKS projekt

- Taaskasutatud materjalidest köögivalamud.
- 100% toormaterjalist on asendatud ümbertöödeldud materjaliga.
- LIFE Environment and Information Best Projects 2015.

Delta arendas oma laborites välja 12 erinevat plastidel ja mineraalsetel materjalidel põhinevat segu, millest keskkonnasõbralikke materjale kasutada. Jäätmed saadi nii enda tootmisest kui ka teistelt ettevõtetelt.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Jaana Merisaar

jaana.merisaar@envir.ee